

Cum să ne purtăm cu fiul adolescent

Sfaturi pentru părinți

Traducere din limba rusă de
Gheorghiță Ciocioi

EDITURA DE SUFLET
București

Cuprins

Cuvânt înainte	9
Îndatoririle părinților	19
Despre timpul liber al adolescentului.	33
Sportul și educația	43
Cum să îi ferim pe adolescenți de păcatul desfrânării	53
Cum să-i atragem pe adolescenți către Biserică și îndeletnicirile cele duhovnicești	67

ADAOS

Vârsta adolescenței	83
Părinții nu vă înțeleg	92
De ce și cum să-i cinstim pe părinți. . .	94
Binecuvântarea părinților	99

Îndatoririle părinților

Desigur, nici o mamă ori un tată ortodox nu vor dori pieirea trupei-
că ori sufletească a copiilor lor. Sar-
cina părinților e ca fiul lor să fie pă-
zit de acțiunea de surpare a puterilor
satanice asupra sufletului acestuia.
Sunt necesare rugăciunea fierbinte a
mamei și convorbirile cu tatăl asupra
moralei, a binelui și a răului. Adoles-
centul trebuie să înțeleagă cui slujește
și de ce parte se află – dacă e de partea
lui Dumnezeu ori a celui rău.

Pluraliștii pot să dea din cap și să
spună: „Acele rigori nu sunt neces-
sare”, iar liberaliștii chiar nu se vor
cufunda în problemele eticii creștine
și nu vor cugeta în general asupra
moralității în societate.

Resp. Această problemă este una destul de vastă, însă temelia ei este învățătura despre curăție ca virtute creștină. Însă despre ce curăție poate fi vorba atunci când prin cele mai felurite mijloace de informație în masă se introduce în conștiința omului cultul banilor, iar sufletele ezitante ale tinerilor sunt cufundate în vicii și deprind nerușinarea în timpul lecțiilor despre educație sexuală? Elita politică ori nu înțelege acest fapt, ori procedează cu fățarnicie printr-o prezență îndatoritoare la biserică, în timpul slujbelor oficiate la marile sărbători. Se folosesc mijloacele de informare în masă pentru a distruge propriul popor, iar sectanții de diferite confesiuni înșală și pierd turma ortodoxă.

Dar ce să spunem despre familie, în particular?

Dacă fiul arată necinstire către părinți, dacă i se îngăduie să fie necinstitor, nu arareori pentru aceasta sunt vinovați chiar părinții lui. Iar pricina comportării fără de evlavie a tânărului trebuie să fie căutată în lipsa temerii de Dumnezeu. Omul care nu are

frică de Dumnezeu nu se teme nici să-L piardă! Căci fără El e mai simplu: e fără control, fără grijă, fără răspundere, fără să mai ia aminte la ceva – într-un cuvânt, liber și lipsit de îndatoriri. Iată, exact aceste lipsuri conduc astăzi societatea – și în acest tumult poate să cadă băiatul din familia ortodoxă, căci a fi superman și a nu se mai teme de nimic nu mai e socotit de nimeni un lucru smintitor.

Mame și tați, să nu se tulbure inimile voastre! Purtarea neevlavioasă a fiului vostru nu trebuie să fie pricină a pierderii dragostei voastre către el, ca să lăsăm loc urii, răutății, și, Doamne ferește!, a blestemului pe nepusă masă. Sfinții Părinții spun că satana nu se oprește din atacurile sale asupra omului, ci se retrage doar atunci când vede dragoste. Nu stingeți dragostea creștină față de fiul răătăcitor, rugați-vă pentru el, căci *prin răbdarea voastră vă veți câștiga sufletele voastre...*

Sarcina părinților în această perioadă grea este să nu-l lase pe băiat

singur, ci să păzească dragostea față de el chiar și atunci când răceala înstrăinării pătrunde în inima sa.

În timpul convorbirilor cu el trebuie să dăm dovadă de delicatețe, să stăruim fără să-l îngreunăm, observând purtarea lui cea dinafară, cât și latura duhovnicească a sa, și la momentul potrivit să-l îndrumăm să cugete și să ia aminte la purtarea și la faptele lui.

Există multe pricini de înstrăinare și de neînțelegere între copii și părinți.

De pildă, la vârsta adolescenței, băiatul poate să se socotească pe sine om matur înainte de a se observa întru el trăsăturile maturizării. Incapabil să se îngrijească de sine însuși, el caută ajutor la ceilalți. Prin aceasta, nu dorește să-și recunoască neputința, însă nestatornicia faptelor sale o îndreptățește prin pricini economice, psihologice, morale (cu toate că, uneori, procedează chiar imoral). Interesul pentru școală se pierde, petrecând mai mult timp la computer, mai exact la jocuri pe calculator, la raliuri ori la șah. Pornografia, de ase-

menea, nu este trecută cu vederea de către adolescent.

Lupta cu atracția față de computer pentru sufletul tinerilor este neșpus de grea, ca să nu spunem cu neputință de dus, mai ales dacă nenorocul face ca acesta să fie cumpărat de băiat cu banii câștigați de el (ori, după cum se întâmplă uneori, acesta este dăruit de diferiți prieteni și binefăcători ai familiei). Există un singur mod de a acționa radical – a lăsa întreaga locuință fără curent, scoțând siguranțele. Însă acest mijloc, desigur, e de domeniul fanteziei, aproape o glumă proastă.

Trebuie să spunem că dacă tânărul nu are conștiință, nu e cu putință să izbândim ceva, orice am face în privința comportării lui. Sistemul ateu al educației cu noțiunile lui materialiste, cum că religia este doar un sistem de superstiții, iar moralitatea – un set de canoane și de obiceiuri și că adevărata desăvârșire a omului constă în știință și putere, îndreptându-i pe tineri către mulțimea științelor, închiuind astfel viitorul patriei în strălu-

citoarea deprindere a științei, nu face altceva decât să îndemne la păcat.

Științele se răspândesc; specializările se înmulțesc; numărul specialiștilor se mărește – însă se înmulțește și numărul oamenilor care uită de Dumnezeu și de suflet; linia subțire a iubirii de sine schimbă simțământul despre cinste și vrednicia umană; patimile sunt de neînfrânat; voia proprie nu e înfrânată niciodată. E limpede că nu sunt educate întregi domenii ale sufletului omenesc...

Înțelegând unilateral educația, se atentează asupra dezvoltării sentimentului frumuseții, asupra educației artistice. Aceste nădejdi nu sunt îndreptățite însă. În cazul dat, nu se are în vedere un lucru important: să-l faci pe un om mai frumos și mai bun e nespun de greu, la fel cum ai ciopli o statuie minunată dintr-o marmură de neprelucrat.

Se propun și alte idealuri – vizibile în marile personaje create de fantezia dramaturgilor, scriitorilor și poezilor și în personalitățile istorice din vremurile mai noi ori mai vechi. Însă în

orice mare personalitate istorică ori imaginară au existat și nedesăvârșiri.

Unde se află atunci adevăratul Ideal, care cuprinde în Sine întreaga natură a omului și dezvoltarea sa fără margini, apropiată de toți și accesibilă tuturor, ușor de cunoscut, Care dăruiește tărie celui slab și măreție celui puternic, Care îi atrage pe toți la Sine și tuturor le aduce mulțumire? Unul este acest ideal – Dumnezeuul creștinilor: *Fiți, dar, voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este* (Mt. 5, 48). El este Adevărul Însuși, dragostea, bunătatea, curăția, dreptatea, lepădarea de sine, iubirea de osteneală, răbdarea, bărbăția... Și cine va socoti toate desăvârșirile Lui?

Cea mai importantă sarcină a părinților e să deștepte în sufletele copiilor interesul (și dacă s-ar putea – năzuința) către El. Însă cât de greu este acest fapt dacă noi înșine ne lepădăm de osteneala sufletească! Împovărați de griji, visăm la prăznuirea cea veșnică și căutăm ca nu cumva cineva să ne tulbure din moțaiala conștiinței noastre.

Viața lăuntrică a tânărului e una tainică. Putem să discutăm cu el, să-l învățăm, să-l sfătuim. Dar pe cele care se află în sufletul lui nu putem să le știm, dacă Domnul Însuși nu ni le descoperă. Și oare poate să ne lămuirească în legătură cu acelea care se află întru el?

Împotriva întregii noastre influențe, rămâne o trăsătură deosebită a omului, care e cea mai mare însușire a lui, dar și cea mai mare piedică în educația părinților – libertatea. E cu puțință ca libertatea lui să fie conștrânsă după dorința noastră – prin viclenie, înșelare, însă din acest fapt îndată va înțelege aceasta și, văzând că e înșelat, își va pierde orice încredere în noi. Poate să fie conștrâns să le facă pe cele pe care le dorim, însă ni se va împotrivi lăuntric, iar cele făcute prin constrângere nu le va recunoaște ca ale sale.

Cine poate să intre în sufletul omului și să rânduiască toate întru el, să-l conducă pe el să cugete, să dorească și

să facă toate astfel cum gândim noi că e mai bine spre binele lui? Nimeni, în afară de Dumnezeu, Cel ce vede orice inimă, întotdeauna, Deșteptătorul și Cel ce ia aminte la conștiința noastră.

Ce e conștiința? După cum afirmă psihologii, ea e o însușire sufletească, asemenea simțămintelor vieții fizice. Aceasta mărturisește despre așezarea dreaptă, plină de armonie, a duhului nostru și despre starea viețuirii lui, atunci când săvârșim binele, și despre tulburarea lui, despre strâmtorarea și suferința sa, atunci când săvârșim răul, asemenea acelor pe care le simțim în viața trupească și care ne dau un semnal că este frig ori este cald, ori că trupul este bolnav ori sănătos.

Taina educației morale se află în păzirea unei conștiințe curate, ca să arate ea adevărata stare a lucrurilor, și în păzirea sufletului de tulburare. *Având cuget curat, ca, tocmai în ceea ce sunteți clevețiți, să iasă de rușine cei ce grăiesc de rău purtarea voastră cea bună întru Hristos (I Ptr. 3, 16).*

Biserica depune mari efortări în a educa ori a lumina conștiințele fiilor